

УДК 342.9

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2018.31.143448>

О. І. Миколенко, докт. юрид. наук, професор, завідувач кафедри
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра адміністративного та господарського права
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна

ПРОБЛЕМИ ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ОЦІНЮВАННЯ ДЛЯ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ СУДДІ ЗАЙМАНІЙ ПОСАДІ

В статті розкриваються проблеми, які виникають у учасників кваліфікаційного оцінювання для підтвердження відповідності судді займаній посаді при оскарженні рішень Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Дається критичний аналіз положень чинного законодавства України та пропонуються ймовірні шляхи вирішення існуючих проблем.

Ключові слова: кваліфікаційне оцінювання, порядок та методологія кваліфікаційного оцінювання, кваліфікаційне оцінювання для підтвердження відповідності судді займаній посаді, Вища кваліфікаційна комісія суддів України.

Постановка проблеми. Основні положення Закону «Про судоустрій і статус суддів» офіційно закріплюють лише один вид процедури – процедуру кваліфікаційного оцінювання на підтвердження здатності здійснювати правосуддя у відповідному суді. Це підтверджується положеннями Закону «Про судоустрій і статус суддів», де в частині 1 ст. 83 Закону закріплено, що кваліфікаційне оцінювання проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України (далі – ВККС) з метою *визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді* за визначеними законом критеріями, а в частині 1 ст. 88 Закону закріплено, що ВККС ухвалює мотивоване рішення про підтвердження або непідтвердження *здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді* [1].

Разом з тим, пункт 20 Розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону «Про судоустрій і статус суддів» передбачає, що відповідність займаній посаді судді, якого призначено на посаду строком на п'ять років або обрано суддею безстроково до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», оцінюється колегіями ВККС в порядку, визначеному Законом «Про судоустрій і статус суддів». Це означає, що ВККС вповноважене також здійснювати процедуру кваліфікаційного оцінювання для підтвердження відповідності судді займаній посаді за правилами кваліфікаційного оцінювання, які передбачені Законом «Про судоустрій і статус суддів».

Керуючись ч. 5 ст. 83 Закону «Про судоустрій і статус суддів», ВККС в Положенні про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідальності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення від 03.11.2016 року (далі – ПОЛОЖЕННЯ) [2] передбачила не тільки загальний порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання здатності судді (кандида-

тичних завдань, єдиною методикою встановлення його результатів, рівністю умов доступу до інформації про його процедуру, місце, час і тривалість проведення тощо».

Тобто, визначивши етапи кваліфікаційного оцінювання, ВККС повинна зразу ж визначитись і ознайомити учасників кваліфікаційного оцінювання, *по-перше*, з черговістю стадій складання іспиту, *по-друге*, з мінімально допустимим балом за анонімне письмове тестування та за виконання практичного завдання, що необхідно було для того, щоб визначити з врахуванням вимог пункту 9 Розділу V ПОЛОЖЕННЯ мінімально допустимий бал іспиту, який складає 50 відсотків від максимально можливого бала, встановленого в межах цього іспиту, *по-третє*, визначити кількість запитань у тестовому завданні, кількість практичних завдань, спосіб виконання практичного завдання, а також тривалість анонімного письмового тестування і виконання практичного завдання.

На практиці ж відбувається наступне, – процедура кваліфікаційного оцінювання для підтвердження відповідності судді займаній посаді розпочинається без інформування учасників кваліфікаційного оцінювання щодо особливостей проведення етапів кваліфікаційного оцінювання. Правила встановлюються і уточнюються (корегуються), коли процедура кваліфікаційного оцінювання розпочалась (тобто вже було проведено тестування з метою перевірки особистих морально-психологічних якостей і загальних здібностей судді), але етапи кваліфікаційного оцінювання ще не розпочалися (Див.: Рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 29.01.2018 р. за № 7/зп-18) [5].

На жаль, зміст Закону «Про судоустрій і статус суддів» і ПОЛОЖЕННЯ сформульовано таким чином, що доводиться констатувати про наявність розбіжностей між поняттями «процедура кваліфікаційного оцінювання» та «етапи проведення кваліфікаційного оцінювання». Виходить, що законодавство виділяє лише два етапи проведення кваліфікаційного оцінювання: 1) складання іспиту; 2) дослідження досьє та проведення співбесіди, тоді як процедура кваліфікаційного оцінювання включає в себе наступні етапи: 1) реєстрація на офіційному веб-сайті ВККС наміру на проходження такого оцінювання або подання до ВККС заяву у довільній формі; 2) ухвалення ВККС рішення про призначення кваліфікаційного оцінювання; 3) проведення тестування з метою перевірки особистих морально-психологічних якостей і загальних здібностей судді, якщо таке рішення буде прийнято ВККС; 4) проведення кваліфікаційного оцінювання, яке складається із: а) складання іспиту, б) дослідження досьє та проведення співбесіди; 5) прийняття ВККС за результатами кваліфікаційного оцінювання рішення.

Пункт 4 ст. 84 Закону «Про судоустрій і статус суддів» закріплює, що кваліфікаційне оцінювання проводиться прозоро та публічно, у присутності судді (кандидата на посаду судді), який оцінюється, та будь-яких заінтересованих осіб. У розгляді питання про кваліфікаційне оцінювання судді можуть бути присутніми представники органу суддівського самоврядування. Разом з тим, ВККС є державним органом суддівського врядування, який на постійній основі діє у системі правосуддя України (п. 1 ст. 92 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»). Тому дивує, що окрім принципів прозорості та публічності кваліфікаційного оцінювання в Законі «Про судоустрій і статус суддів» ніяких принципів діяльності ВККС не міститься. Не існує органів державної влади, діяльність яких не базува-

А. И. Миколенко, докт. юрид. наук, профессор, заведующий кафедрой
Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
Кафедра административного и хозяйственного права
Французский бульвар, 24/26, Одесса, 65058, Украина

ПРОБЛЕМЫ ОБЖАЛОВАНИЯ РЕЗУЛЬТАТОВ КВАЛИФИКАЦИОННОГО ОЦЕНИВАНИЯ ДЛЯ ПОДТВЕРЖДЕНИЯ СООТВЕТСТВИЯ СУДЬИ ЗАНИМАЕМОЙ ДОЛЖНОСТИ

Резюме

В статье раскрываются проблемы, которые возникают у участников квалификационного оценивания для подтверждения соответствия судьи занимаемой должности при обжаловании решений Высшей квалификационной комиссии судей Украины. Дается критический анализ положений действующего законодательства Украины и предлагаются возможные пути решения существующих проблем.

Ключевые слова: квалификационное оценивание, порядок и методология квалификационного оценивания, квалификационное оценивание для подтверждения соответствия судьи занимаемой должности, Высшая квалификационная комиссия судей Украины.

O. I. Mykolenko, Doctor of Juridical Sciences, Professor
Odessa I. I. Mechnikov National University
Head the Department of Administrative and Commercial Law
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odessa, 65058, Ukraine

PROBLEMS OF APPROVAL OF QUALIFICATION EVALUATION RESULTS FOR ADVISORY OF JUDGE OF LIABILITY

Summary

The article reveals the problems that arise from the participants in the qualification assessment in order to confirm the judge's position as an appeal to the decisions of the High Qualifications Commission of Judges of Ukraine. A critical analysis of the current legislation of Ukraine is given and probable ways of solving existing problems are proposed.

Key words: qualification assessment, procedure and methodology of qualification assessment, qualification assessment for confirmation of the position of judge, Higher Qualification Commission of Judges of Ukraine.